

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**TURISME CULTURAL I DE
CIUTAT**

Coordinació: PAÛL AGUSTÍ, DANIEL

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	TURISME CULTURAL I DE CIUTAT			
Codi	102633			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Geografia i Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Geografia	4	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Turisme	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	4.2	1.8	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	PAÜL AGUSTÍ, DANIEL			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials (en línia o en aula): 60 Hores no presencials: 90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	5 crèdits de teoria 1 crèdits de pràctiques			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CASALS ALSINA, ÈLIA	elia.casals@udl.cat	4	A concretar per correu electrònic
PAÛL AGUSTÍ, DANIEL	daniel.paul@udl.cat	2	A concretar per correu electrònic

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura pretén mostrar les peculiaritats del turisme cultural i del turisme de ciutat. Es pretén així que els alumnes disposin d'eines que els permetin conèixer les principals claus de la gestió d'aquestes tipologies turístiques. Per aquest motiu l'assignatura aportarà especificitats sobre gestió i els impactes dels equipaments, especialment en l'espai urbà. Una part de l'assignatura serà de caràcter pràctic, amb visites a diversos equipaments culturals.

Aquesta guia docent està pensada per ser desenvolupada amb un grup de 30 a 40 matriculats. Si el nombre augmenta o disminueix significativament algunes de les activitats i criteris d'avaluació poden sofrir modificacions que es comentaran quan la matrícula estigui tancada i es disposi del nombre final d'alumnat.

Objectius acadèmics de l'assignatura

En aquesta assignatura es pretén que els estudiants assoleixin els objectius següents:

- 1.- Prendre consciència de la importància d'una bona gestió del turisme cultural
- 2.- Mostrar diverses estratègies que poden ajudar a l'èxit del turisme cultural
- 3.- Analitzar les peculiaritat de l'espai urbà i com aquest espai urbà pot acollir els fluxos turístics

Competències

Competències del grau de Turisme:

- CG1 Capacitat d'anàlisi i de síntesi
- CG2 Capacitat d'organitzar i planificar
- CE4 Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per a territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.
- CE5 Comprendre els principis del turisme, la seva dimensió espacial, social, cultural, psicològica, jurídica, política, laboral i econòmica.
- CE6 Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial
- CE9 Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística per tal d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.
- CT1 Correcta expressió oral i escrita
- CT3 Domini de les TIC
- CT4 Respecte i desenvolupament dels Drets Humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre

dones i homes, i els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Competències del grau de Geografia:

- CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi
- CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica
- CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- CG2 Identificar els grans conflictes i desigualtats de la societat humana
- CG3 Caracteritzar la diversitat espacial dels territoris
- CG5 Assumir la interacció de la geografia amb la història i les altres ciències socials
- CE1 Manejar i utilitzar els mètodes i tècniques d'anàlisi i interpretació de les fonts estadístiques
- CE4 Fer servir la informació pròpia de la cartografia topogràfica
- CE5 Aprendre a extreure informació geogràfica dels recursos existents a internet
- CE6 Adquirir les habilitats i metodologies pròpies de la feina de camp del geògraf
- CE10 Reconèixer en el paisatge les transformacions generades pels usos humans en l'esdevenir històric
- CE13 Conèixer, comprendre i interpretar el territori, explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.
- CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà
- CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

Continguts fonamentals de l'assignatura

Temari "turisme cultural i de ciutat":

Tema 1.- Marc conceptual del turisme cultural (Daniel Paül)

Tema 2.- Diferències entre patrimoni i recurs cultural (Daniel Paül)

Tema 3.- Turisme cultural i desenvolupament (Daniel Paül)

Tema 4.- Ciutat i cultura (Èlia Casals)

Tema 5.- Ciutat i turisme (Èlia Casals)

Tema 6.- El paper de la cultura en les polítiques urbanes (È. Casals)

Eixos metodològics de l'assignatura

Els principals eixos metodològics de l'assignatura seran els següents:

1. Nivell de coneixements general assolit en matèria de processos i tècniques relacionades amb la gestió del turisme cultural i del turisme urbà. S'avaluarà a partir d'un examen final. Superar el 5 de mitjana final i almenys el 3'5 de nota de l'examen és requisit per superar l'assignatura.

2. Assistència i aprofitament de les sortides realitzades durant el curs a diversos equipaments culturals.

Resultats d'aprenentatge:

1. Capacitat d'anàlisi crítica de les repercussions del turisme al territori
2. Coneixement dels instruments necessaris per planificar un producte turístic
3. Conscienciar sobre la necessitat d'evitar els possibles efectes negatius del turisme
4. Sentit crític en el càlcul de les capacitats de càrrega dels espais turístics
5. Coneixement de les eines necessàries per a la jerarquització d'un espai turístic
6. Lectura de l'espai urbà com a espai turístic
7. Familiaritat amb l'ús de les fonts d'informació turística
8. Fomentar una visió àmplia sobre la segmentació dels mercats turístics i la creació de noves experiències turístiques

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El desenvolupament de l'assignatura seguirà la següent distribució horària:

Clàsses teòriques: 36 hores

Pràctiques: 10 hores

Sortides: 14 hores

Els temes 1, 2 i 3 es desenvoluparan en dues sessions. Els temes 4, 5 i 6 en tres sessions.

Els horaris, així com el calendari d'exàmens, es publicaran pertinentment a la pàgina web de l'assignatura. Es poden consultar allà.

Els horaris i dates de les sortides realitzades amb l'alumnat es publicaran al campus virtual. És responsabilitat de l'alumnat consultar de forma periòdica el campus virtual per assabentar-se d'aquesta i altra informació.

Sistema d'avaluació

Examen: 50% (hi ha recuperació) (consulteu la data i l'aula a la pàgina web del grau, on la trobareu actualitzada)

Sortides d'estudi pràctiques o lectures: 30%

Treball de curs: 20%

La sortida d'estudi i les lectures s'avaluaran mitjançant examen tipus test que es realitzarà el primer dia de classe posterior a la data de la sortida.

Les sortides d'estudi tenen caràcter voluntari. Els alumnes que no puguin o no desitgin assistir a aquestes sortides podran optar a aquesta part de la nota si realitzen les lectures proposades a classe. La inscripció a la sortida s'ha de realitzar abans del dia 1 d'octubre. Si no es fa s'entendrà que s'optarà per les lectures. Sortida i lectura s'avaluaran igual. En tots dos casos s'haurà de realitzar un examen tipus test sobre el contingut, de 12 preguntes (respondre'n 10, on els errors descompten). Les proves es realitzaran el mateix dia, és a dir, el primer dia de classe després de la data de la sortida. Si algun alumne ja inscrit a la sortida no hi pot assistir per motiu justificat (feina, malaltia, causa legal...), haurà de comunicar-ho el més aviat possible i entregar un certificat oficial on consti el motiu. Només en aquest cas l'alumne podrà canviar la seva elecció i realitzar la prova de les lectures. En tots els altres casos la no assistència a la sortida si s'hi està matriculat equival a un 0 en aquest apartat de la nota. Addicionalment, aquells alumnes que durant la visita sobre el terreny no segueixin les explicacions, arribin tard o realitzin qualsevol activitat que afecti el bon desenvolupament de la sortida podran ser penalitzats amb 5 punts, que es descomptaran de la nota del test de la sortida.

En cas que per motius de força major no es pugui desenvolupar les activitats previstes s'optarà per activitats virtuals, amb els mitjans i format que s'acordi en aquell moment. Donat el caràcter específic de la sortida, si no es pot desenvolupar, aquesta activitat serà substituïda per les lectures previstes per al grup que no pugui o vulgui assistir a les sortides. L'avaluació seguirà també la pauta prevista per avaluar aquell grup.

En cas que l'alumnat no pugui assistir a les classes per trobar-se aïllat, tindrà a la seva disposició el material de l'assignatura al campus virtual per tal que pugui seguir el temari. Un cop recuperat, es podran establir, si és el cas, una sessió de tutoria per repassar els conceptes més importants del temari i solucionar dubtes.

Treball del curs: Articulat en 3 tasques o activitats, que valdran un 20% de la nota:

1. Article "Terra incògnita, el turisme post pandèmic" a comentaris escrits. En aquesta activitat haureu de realitzar un comentari de l'article "Terra incògnita, el turisme post pandèmic", del geògraf Rafael López-Monné, publicat al magazine digital La Conca 5.1. <https://www.laconca51.cat/terra-incognita-el-turisme-post-pandemic/>. Es valorarà les vostres reflexions, aportacions i conclusions en torn al que es planteja a l'article. Dins del mateix comentari també cal que reflexioneu i feu aportacions de com el turisme cultural pot ajudar a la recuperació del sector turístic. Podeu reforçar el comentari a través d'altres fonts d'informació, que en cas de ser utilitzades cal que s'incloguin a la Bibliografia.
2. Article "La cultura como antídoto contra la despoblación" Presentació oral per parelles sobre casos similars als que s'esmenten a l'article, o sobre altres iniciatives que, amb la cultura com a vector, hagin transformat una petita ciutat o poble i la seva relació amb el turisme. Les presentacions es faran davant de la resta de la classe i hauran de tenir una durada d'entre 10 i 15 minuts. No hi podrà haver més d'una presentació sobre el mateix indret (ens coordinarem conjuntament per tal que això no passi).
3. Documental "Sense Turisme". Debat a classe basat en la consulta de bibliografia i treball de camp. Caldrà entregar un document on hi constin la bibliografia consultada i la metodologia emprada per al treball de camp.

Avaluació alternativa En cas que un/a estudiant acrediti documentalment la seva impossibilitat d'assistir a les activitats programades dins l'avaluació continuada (per treball remunerat, segona o ulterior matrícula de l'assignatura...) podrà optar per una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà el dia i en l'horari establert al calendari d'avaluació del Grau per a la prova final de l'avaluació ordinària. Aquesta prova consistirà en un examen amb continguts ampliat amb algunes de les pràctiques del curs. La sol·licitud d'aquesta modalitat avaluativa s'haurà de realitzar abans del 15 d'octubre amb acreditació documental i, un cop feta, no es podrà modificar.

Es recorda que el plagi total o parcial d'alguna de les parts dels treballs del curs, així com qualsevol altre procediment fraudulent realitzat per tal de dur a terme les activitats del treball, comportaran la qualificació de 0 (suspens) en la qualificació final de l'assignatura atès que vulnera el respecte a la propietat intel·lectual. Es considera plagi la "Part d'una obra d'altri inserida en la pròpia sense indicació de la font" (DIEC). A més cal tenir en compte l'Estatut de l'estudiant (RD 1791/2010, de 30 de desembre) que estableix entre els deures de l'estudiant/-a, el d'"Abstenerse de la utilización o cooperación en procedimientos fraudulentos en las pruebas de evaluación, en los Trabajos que se realicen o en documentos oficiales de la universidad" (normativa de la UdL).

Bibliografia i recursos d'informació

Aldomà Buixadé, Ignasi; Mòdol Ratés, Josep Ramon; Guerrero Lladós, Montserrat (2019) [La contribució dels patrimonis agraris al desenvolupament de la ruralitat. Una primera aplicació pràctica a les Garrigues](#). Lleida: Fundació del Món Rural.

Aldomà Buixadé, Ignasi; Mòdol Ratés, Josep Ramon; Guerrero Lladós, Montserrat (2017) *Patrimonis rurals. Reconeixement i perspectives* Lleida: Fundació del Món Rural.
<https://drive.google.com/file/d/0B7O0G5hLo7SmSkVXbDdULUVsLWs/view>

- Recuero Virto, Nuria; Blasco López, Francis; García de Madariaga Miranda, Jesús (2016) "Marketing del turismo cultural". ESIC Editorial.
- Barbieri, Nicolás; Fina, Xavier y Subirats, Joan (2012). "Culture and Urban Policies: Dynamics and Effects of Cultural Third Sector Interventions in Barcelona". *Métropoles* 11, .
- Gil de Arriba, Carmen (2010). "Capitales culturales europeas. El concepto europeo de cultura en relación con algunos procesos actuales de renovación simbólica y de transformación urbana". *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, XIV (339), <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-339.htm>.
- Harris, Andrew y Moreno, Louis (2011) *Creative City Limits. Urban Cultural Economy in a New Era of Austerity* <http://www.ucl.ac.uk/urbanlab/news/urbanlab/docs/creativecitylimits>.
- Kolotouchkina, Olga y Blay Arráez, Rocío (2015). "Estrategias de marca ciudad en el contexto de la capitalidad europea de la cultura 2016". *Opción*, 31 (4), 639-655.
- Kotler, Philip; Asplund, Christer; Rein, Irving y Haider, Donald H. (1999). *Marketing Place Europe*. Edinburgh: Pearson Education.
- Landry, Charles y Bianchini, Franco (1995). *The Creative City*. London: Demos.
- Markusen, Ann (2006). "Urban development and the politics of a creative class: evidence from a study of artists". *Environment and Planning A*, 38 (10), 1921-1940.
- Palmer, Robert (dir). (2004). *European Cities and Capitals of Culture*, study prepared for the European Commission (2 volúmenes). Bruxelles: Palmer/Rae Associates. International Cultural Advisors.
- Paül i Agustí, Daniel (2013). "Las políticas culturales y sus repercusiones en la imagen de la ciudad". *Scripta Nova*. XVII (432) <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-432.htm>
- Paül i Agustí, Daniel (2014). "Differences in the location of urban museums and their impact on urban areas". *International Journal of Cultural Policy*, 20 (4), 471-495.
- Pratt, Andy (2011). "The cultural contradictions of the creative city". *City, Culture and Society*, 2 (3), 123–130.
- Puig, Toni (2003). *La comunicación municipal còmplice con los ciudadanos*. Barcelona, Paidós
- Richards, Greg (2015). "Evaluating the European capital of culture that never was: the case of BrabantStad 2018", *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 7 (2), 118-133.
- Richards, Greg y Wilson, Julie (2004). "The impact of Cultural Events on City Image: Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001". *Urban Studies*, 41 (10), 1931-1951.
- Rius-Ulldemolins, Joaquim; & Rubio Arostegui, Juan (2016) *Treinta años de políticas culturales en España*. València, Publicacions de la Universitat de València
- Rius-Ulldemolins, Joaquim; Hernández i Martí, Gil-Manuel y Torres, Francisco (2016). "Urban Development and Cultural Policy White elephants: Barcelona and Valencia". *European Planning Studies*, 24, 1, 61-75.
- Sánchez, Fernanda (2003). *A reinvenção das cidades*. Chapecó: Argos.
- Soldo, Edina; Keramidas, Olivier y Arnaud, Charlene (2013). "L'evento culturale come fonte di creatività e attrattività del Territorio". *Economia della cultura*, XXVIII (2), 217-230.
- Steiner, Lasse; Frey, Bruno y Hotz, Simone (2015). "European Capitals of Culture and life satisfaction". *Urban Studies*, 52 (2), 374-394.
- Urošević, Nataša (2014). "Culture and Sustainable Urban Development – Valuing a Common European Heritage in Croatian Candidates for the ECOC". *University Network of the European Capitals of Culture Proceedings*, 7, 127-137
- Van Aalst, Irina y Boogaarts, Inez (2002). "From museum to mass entertainment the evolution of the role of

museums in cities". European Urban and Regional Studies, 9 (3), 195-209.

Van den Berg, Leo; Braun, Erik y Otgaar, Alexander H. J. (2002). Sports and City Marketing in European Cities. Aldershot: Ashgate.

Vickery, Jonathan (2011). Beyond the Creative City - Cultural Policy in an age of scarcity Birmingham: Centre for Cultural Policy Studies, University of Warwick.

Vivant, Elsa (2013). "Creatives in the city: Urban contradictions of the creative city". City, Culture and Society, 4 (2), 57-63.

Actes de congrés:

<http://www.irun.org/oiasso/home.aspx?tabid=103>

1. [Museos y turismo: expectativas y realidades](#)
2. [Legitimaciones sociales de las políticas patrimoniales y museísticas](#)
3. [Museos y parques naturales: comunidades locales, administraciones públicas y patrimonialización de la cultura y la naturaleza](#)
4. [Activaciones patrimoniales e iniciativas museísticas ¿Por quién? y ¿para quién?](#)
5. [Participación ciudadana, patrimonio cultural y museos. Entre la teoría y la praxis](#)
6. [Patrimonios culturales y museos: más allá de la Historia y del Arte](#)
7. [Museos, memoria y turismo](#)
8. [Reinventando los museos](#)
9. [La sociedad ante los museos](#)
10. [Lugares de memoria traumática](#)
11. [El desafío de exponer](#)
12. [El género en el patrimonio cultural](#)